

הוראה מקוונת ללמידה משמעותית, גילמור קשת

תרגיל מפות חשיבה ומפות מושגים

מהי מטת מושגים? מפת מושגים היא כלי גרפי לארגון וייצוג של ידע. היא כוללת תיאור חזותי ותמציתי של מושגים, שיש ביניהם קשר לוגי המיוצג בעזרת חיצים. הרציונל לשימוש במפת מושגים הוא שהלומד בונה את הידע שלו כרשת היררכית בין מושגים וביניהם קשרים, לדוגמה: הכללה ופרטים, גורם ותוצאה, נקודה משותפת. לפיכך, בניית מפת המושגים מאפשרת את ארגון העקרונות, המושגים והפרטים בתחום הדעת באופן מקושר.

השימוש במפת מושגים מאפשר לימוד משמעותי של החומר הנלמד בעבודה שיתופית של עמיתים שווי ערך. ניתן לפתח בעזרתו את החשיבה הביקורתית, יצירתיות הלומדים וגמישותם המחשבתית. כמו כן, ניתן להשתמש במפת המושגים ככלי מהימן להערכה של הישגי התלמידים, בניגוד למבחנים האובייקטיביים הנהוגים במערכת החינוך

דוגמה לפעילות לבניית מטת מושגים בכלי Popplet

1. המנחה מכונן את הלומדים לנסח שאלה/סוגיה משמעותית ולהמשיג אותה
2. הלומדים מאתרים מידע אקדמי, מהימן ואיכותי בקשר לסוגיה.
3. יוצרים מפת מושגים ביחד או מפות אישיות ולאחר מכן משווים ביניהן.
4. כל תלמיד כותב מילה או כל אסוציאציה אחרת (תמונה, מוסיקה) שקשורה למושג/לשאלה/מילה/דוגמה שהמורה נתן.
5. מנהלים דיון כיצד לחבר מה ולאן, ומדברים על ההקשרים

מה הצרכ המוסף להתקופה?

- א. חיפוש מידע באינטרנט לצורך בניית המפה במקרה של מפה מושגית.
- ב. אפשר להעלות קבצים, קישורים, סרטוני יוטיוב ולחבר אותם ל- node במפה
- ג. המפה יכולה להיות שיתופית (בכלי popplet)
- ד. אפשר לעשות שינויים כמו: הזזת בועיות, צביעתן, שינוי גודלן, ניתן להוסיף הערות נסתרות, קישורים למידע נוסף, לכל "בועה" יש את שם המוסף ואפשר לקיים דיאלוג
- ה. אפשר להראות כמצגת המדגישה בכל פעם אזור אחר ולכן המפה יכולה לתעד תהליך למידה

a. מגבלה/יתרון: חייבים שיהיה אימייל, אפשר להראות בכל מקום אבל צריך שיהיה wi-fi. כמו כן, התלמידים עלולים לשנות אחד לשני וחשוב להדגיש להיזהר שלא

הוראה מקוונת ללמידה משמעותית, גילמור קשת

לעשות זאת. אפשר להתחיל וכאשר חאים שהזיזו/לקחו/שינו – אפשר לעבוד על כללים. זו עבודה שיתופית שמחייבת התייחסות.

6. על פתק post-it (אם אין מחשב)

מהן אסטרטגיות החשיבה הבאות לידי ביטוי במפה המושגית?

זיהוי רכיבים וקשרים, מיון, העלאת מגוון נקודות מבט, ייצוג המידע בדרכים מגוונות, קשר סיבתי, מיזוג – חיבור בין רעיונות מידע מרכזיים ופרטי מידע חשובים

התרגיל. כתחו פציולות לתלמידיכם שבה הם פוצלים בקבוצות להרכיב אחת משתי האפשרויות הבאות:

1. אתם רוצים לסכם את נושא הלימוד בצורת מטלה לבניית מפה מושגית על הנושא
2. אתם רוצים להכין פציולות הצרכה להבנת הנושא בצורת מטלה לבניית מפה מושגית
3. אתם פותחים פציולות חקר בנושא הלימוד ומצוניינים לאפשר לתלמידיכם להצלות רעיונות בצורת מפת חשיבה.

לאחר שבחרתם את סוג הפציולות:

- הכינו קובץ הנחיות למטלה
- הכינו מפה משלכם שתתנו לתלמידיכם כדוגמה כדי לעזור להם להבין את המטלה.
- הכניסו את הקובץ עם קישור ותמונה של המפה לפורום להלן.

בהנאה ובהצלחה

גילמור 0542118788

תוכנות חינוכיות ליצירת מפות חשיבה:

חופה – [פופלט](#), נא ראו להלן קובץ הנחיות לעבודה בפופלט

כלים נוספים: [bubbl us](#), [mind42](#), [Mindomo](#)